

Landschappelijke inpassing Reijerink
Braakweg 2, Zwolle

Colofon

Landschappelijke inpassing Reijerink, Zwolle

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: E. Reijerink

Projectnummer en versie: 235, versie 1.0		Status: Concept_2
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 21-3-13
Ligging projectgebied: Braakweg 2 Gemeente Oost-Gelre	Amersfoortcoördinaten:	

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

1. Inleiding

Er zijn concrete plannen om het agrarisch bouwblok van melkveebedrijf Reijerink aan de Braakweg 2 in Zwolle te vergroten. Deze vergroting is nodig om de bestaande ligboxenstal en sleufsilos uit te breiden. De gemeente Oost-Gelre staat positief ten opzichte van dit voornemen. Een van de voorwaarden van de gemeente om medewerking te verlenen is een goede landschappelijke inpassing van het bedrijf. Dit geldt voor het 'oude' alsmede voor het 'nieuwe' gedeelte. Een landschappelijke inpassing kan bestaan uit erfbeplanting, kavelgrensbeplanting, laanbeplanting of de aanleg van landschappelijk- en ecologisch waardevolle landschapselementen zoals het herstellen van steilranden, aanleg van poelen, recreatieve paden of specifieke soortbeschermingsmaatregelen zoals het plaatsen van nestkasten voor Kerk-, Steenuil of Huismus.

Voorliggend rapport beschrijft de landschappelijke inpassing van melkveebedrijf Reijerink. Het bestaat uit een erfbeplanting en het plaatsen van zgn. mussenflats.

2. Situering van het plangebied

Het plangebied is gesitueerd aan de Braakweg 2 in Zwolle. Het is gelegen in het buitengebied. Op onderstaande afbeelding wordt het plangebied weergegeven.

Situering van het plangebied en de omgeving. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid.

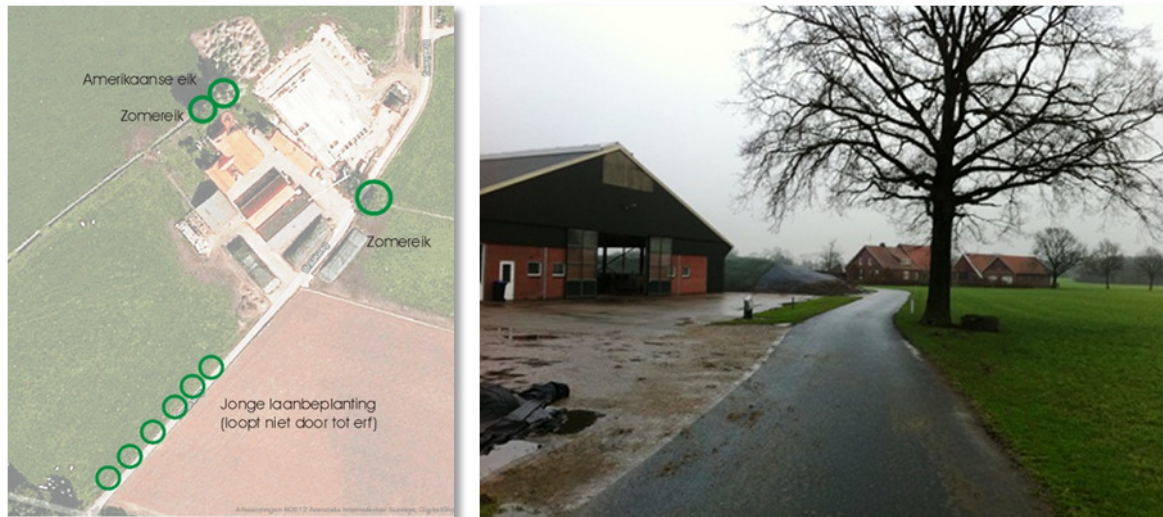

Detailopname van het huidige erf.

3. Beschrijving van het huidige erf

Het erf bestaat uit een verzamelingen bijgebouwen rondom een hoofdgebouw. Dit hoofdgebouw ligt met de achterzijde naar de weg. Aan de noordzijde is recent een nieuwe ligboxenstal gebouwd. Aan de

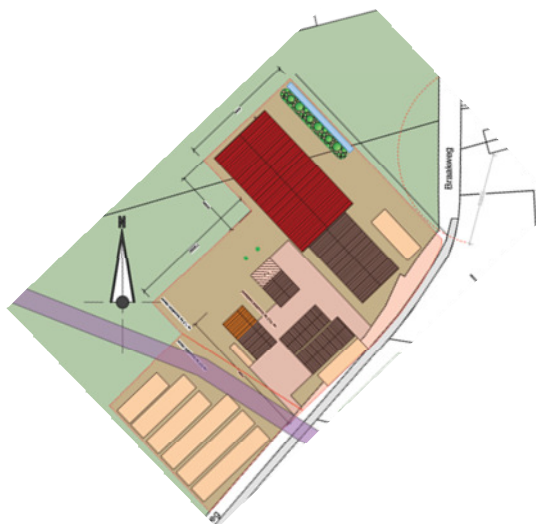
zuidzijde liggen enkele sleufsilos. Op een zomereik en een Amerikaanse eik na, ontbreekt erfbeplanting. De bebouwing wordt op geen enkele wijze doorbeplanting omzoomd.

Links: weergaven van de huidige beplanting op en rond het erf. Rechts; markante zomereik als solitaire laanboom.

3.1 voorgenomen activiteiten

De voorgenomen activiteit bestaat uit het vergroten van het agrarische bouwperceel, de bouw van een ligboxenstal en het verplaatsen van sleufsilos. Op onderstaande afbeelding wordt de wenselijke toekomstige situatie verbeeld.

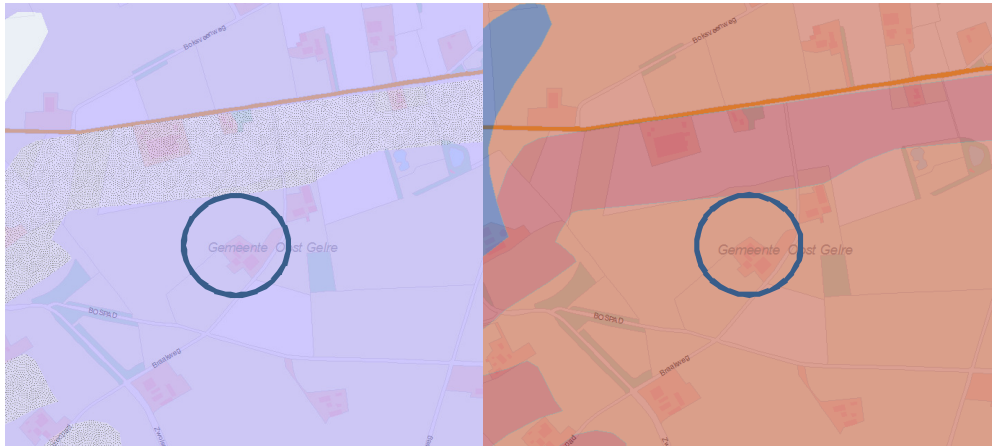

Weergave van de wenselijke nieuwe opzet van het erf.

4 analyse

4.1 bodem en water

Het plangebied wordt geomorfologisch gekenmerkt door dekzandruggen en –koppen. De bodem op en rond het plangebied bestaat uit een veldpodzol (Hn21) met vrij diepe ontwatering. Het ligt in en gebied dat gekenmerkt wordt door een sterke infiltratie. Het plangebied heeft grotendeels een grondwatertrap VII. Iets ten noorden van het erf ligt een natte hoek met GWT IV.

Links; Ligging van het plangebied op de geomorfologische kaart. Rechts de bodemkaart. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid.

Links; kwel-infiltratiekaart. Rechts de grondwatertrappenkaart. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid.

4.2 Historische referentie

Het plangebied ligt in een oud ontginningslandschap. Dit oude landschap wordt tot het kampenlandschap gerekend. Het betreft een smalle strook oud cultuurlandschap, anno 1880 nog omgeven door heide en woeste grond. Dit zijn de heideontginningslandschappen van vandaag de dag. Zoals op onderstaande kaart zichtbaar is, lag het plangebied anno 1880 in een vrij kleinschalig en besloten landschap. Het huidige landschapsbeeld herinnert nog maar weinig aan deze historische referentie. Slechts enkele steilranden, oude erven, het wegenpatroon (gedeeltelijk) en sommige lijnvormige landschapselementen herinneren

aan het oude cultuurlandschap. Één van de tastbare historische landschapselementen in de nabijheid van het plangebied is de esrand. Precies ten noorden van het erf.

Uitsnede uit de historische topografische kaart anno 1880. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid

4.3 Landschapsecologische betekenis van het plangebied

De landschapsecologische betekenis van het erf en het omringende agrarische cultuurlandschap is zeer beperkt. Er zijn geen ecologisch waardevolle landschapselementen in de directe omgeving. Het cultuurlandschap wordt intensief benut en bestaat uit monoculturen snijgras en maïs.

4.4 Analyse

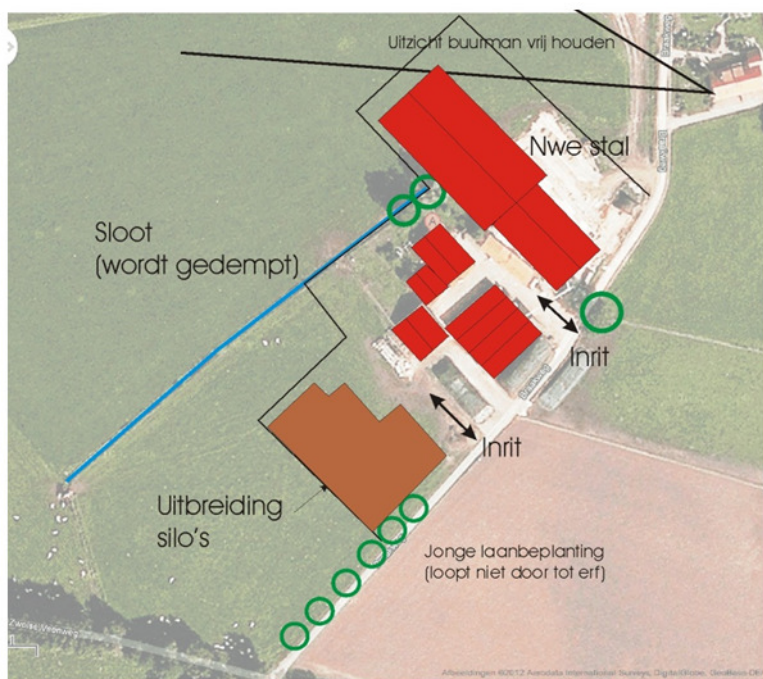
Wanneer we naar het huidige erf en de omgeving kijken dan vallen de volgende zaken op;

- Erfbeplanting ontbreekt nagenoeg volledig;
- Het omringende agr. Cultuurlandschap is grootschalig en open geworden;
- Het plangebied ligt in een inzigingsgebied, GWT VI en kent een vrij diepe ontwatering;
- De esrand, net ten noorden van het erf is één van de weinige tastbare relictten van het cultuurhistorische landschapspatroon van eind 19e eeuw;
- Het erf en de omgeving hebben een zeer beperkte landschappelijke- en ecologische betekenis;
- Het erf grenst met de 'bedrijfszijde' aan de weg. D.w.z een langgerekt bedrijventerrein;
- De grens tussen het oude- en het jonge ontginningslandschap is niet meer zichtbaar (geen laanbeplanting).

4.5 Uitgangspunten voor het erfontwerp

De volgende uitgangspunten zijn gebruikt om tot het ontwerp voor de erfbepanting en de landschappelijke versterking te komen. Deze uitgangspunten zijn zowel geformuleerd vanuit een analyse, maar ook door de inbreng van de initiatiefnemer.

1. De bebouwing in het plangebied mag zichtbaar blijven; toonbeeld van een modern agrarisch landschapsbeeld;
2. De buurman, ten noordoosten van het plangebied, wil graag een open zicht behouden. Zicht niet wegnemen door dichte beplanting;
3. De sloot aan de westzijde wordt binnenkort gedempt. Deze is dus niet geschikt om beplanting langs te zetten;
4. Vrije toegang tot schuren en sleufsilos;
5. Waar mogelijk historische landschapselementen in de directe omgeving duurzaam veiligstellen en/of versterken;

Analysekaart van het erf.

5. Het ontwerp

Het ontwerp bestaat uit de volgende onderdelen;

Erfbeplanting:

- Aanleg beukenhaag;
- Aanleg hoogstam boomgaard;
- Aanleg solitaire zomereiken (3);
- Aanleg hakhoutsingel 10 m1 breed zuidzijde;
- Aanleg hakhoutsingel 10 m1 breed noordzijde;
- Aanleg laanbeplanting (zomereik) (6 st)

Landschappelijke beplanting

- Aanleg struweelrand met overstaanders (176 m1);

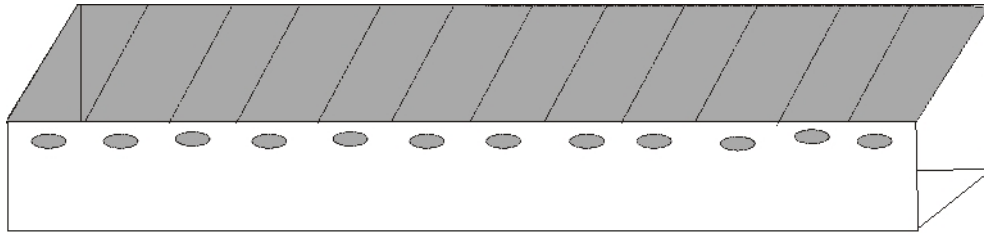
Soortenbescherming

- Plaatsen 2 Huismussenflats

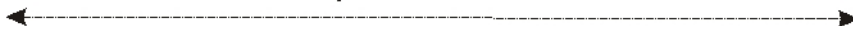
Op onderstaande afbeeldingen worden het erfplan, de mussenflat en de landschappelijke beplanting weergegeven.

Weergave van het erfbeplantingsplan

1,5 m1

Voorbeeld van een mussenflat. Deze wordt in/aan een bestaand gebouw bevestigd en biedt plaats aan 12 paar Huis-, Ringmussen.

Verbeelding van de nieuwe landschappelijke beplanting aan de noordzijde van het erf.

Verbeelding van de kavelgrensbeplanting langs de steilrand, noordelijk van het erf.

Verbeelding van een struweelrand (links). Het struweel wordt aan de weidekant uitgerasterd is middels puntdraad voor duurzaam behoud van het struweel. Struweelranden zijn o.a. van groot belang voor vogels van het kleinschalig agrarisch cultuurlandschap zoals de Geelgors(rechts) en Grasmus.

6. beheer en inrichting

6.1. Inrichtingsmaatregelen

Om van het huidige erf naar het wenselijke inpassingsplan te komen dienen de volgende maatregelen genomen te worden;

- Aanleg nieuwe erf- en landschappelijke beplanting;
- Uitrasteren beplanting langs steilrand ten noorden van het erf;
- Aanbrengen mussenflat.

De erf- en landschappelijke beplanting bestaat uit de volgende onderdelen;

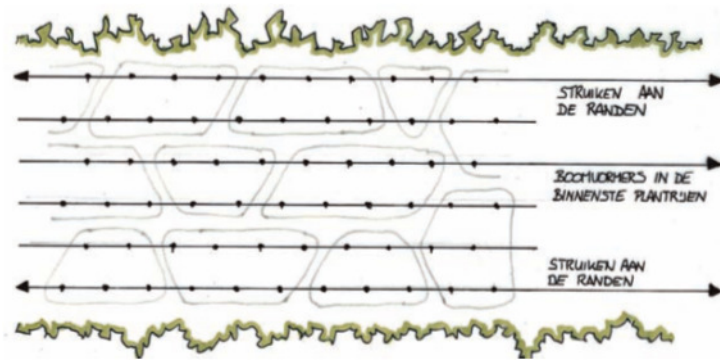
1. aanleg hakhoutsingel ten zuiden van het erf;
2. aanleg hakhoutsingel ten noordoosten van het erf;
3. aanleg 8 zomereiken als laanbeplanting;
4. aanleg solitaire zomereik;
5. aanleg hoogstam fruitbomen;
6. aanleg en veiligstelling struweelrand langs steilrand ten noorden van erf (176 m1 lengte).

ad 1 & 2. Aanleg hakhoutsingel

Een houtsingel is een brede landschappelijk waardevolle afscheiding, vaak ook tussen weilanden, die bestaat uit bomen en struiken. Een houtsingel is een lijnvormig landschapselement van 4 tot maximaal 20 meter breed. Houtsingels lijken veel op houtwallen. Bij een houtwal is er sprake van een opgeworpen wal, waar de beplanting op staat.

De houthoutsingel wordt 10 m1 breed en bestaat uit zeven rijen bosplantsoen met een plantverband van 1,5x1,5 m1. Beplanting wordt in voldoende groot plantgat geplant. Ter bescherming van de beplantingstrook wordt een smalle greppel tussen agrarisch cultuurland en de singel aangebracht, of de beplantingstrook wordt uitgerasterd. De hakhoutsingel bestaat uit een gemengd plantsoen met, zomereik, berk, hazelaar (allen 20%) en lijsterbes, Gelderse roos, vuilboom en liguster (allen 10% gemengd).

- Het aanplanten van een houtwal of singel kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems plantmateriaal, wat passend is in de streek.
- Voor de aanplant wordt gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
- De te beplanten oppervlakte dient te worden bewerkt, dit kan door frezen en/of planten in bewerkte grond.
- Plant de soorten aan in groepen van minstens 5-7 stuks per soort. Op die manier voorkomt u dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.
- Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
- Indien u niet direct alle bomen en/of struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen en/of struiken tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

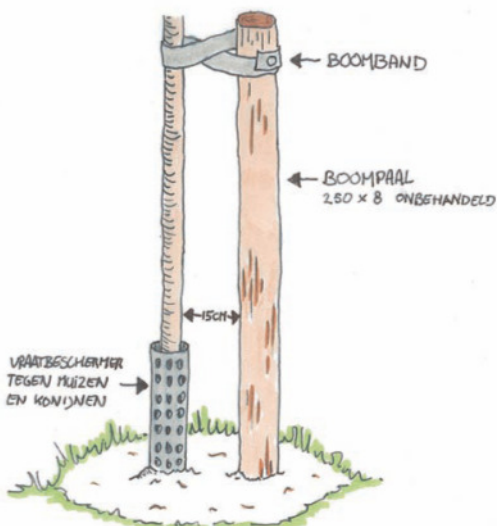

Spreiding van struik- en boomvormers in de singel.

Ad 3 & 4. Solitaire zomereiken

Er worden negen solitaire zomereiken gepland. Acht bomen worden als laanbeplanting gepland, één als solitaire boom. De bomen hebben een minimale stamomtrek van 10-12cm op 1,5 m1 hoogte boven de wortelvoet. De bomen worden gepland in ruim plantgat en ondersteund door twee boompalen en boomband per boom. Er wordt een als laanbomen gekweekte boom gebruikt.

- Voor het aanplanten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat dient daarom ongeveer een afmeting te hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
- Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom, op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten). Bevestig de jonge boom met een brede band aan de boompaal.
- U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.
- Plaats bij een bomengroep de bomen ruim uit elkaar, de minimale plantafstand is 6 meter. Een volwassen boom kan al snel een kroon ontwikkelen van 10 meter breed.

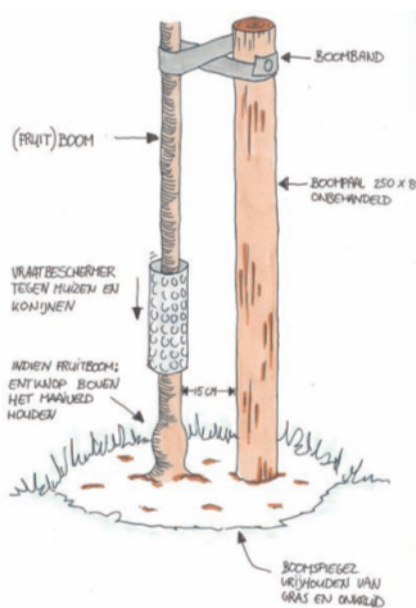

Ad 5. Aanleg hoogstam fruitbomen

Er worden drie hoogstam appelbomen geplant. Het aanplanten van een boomgaard kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Voor de aanplant van een boomgaard is het aan te bevelen om oude rassen van hoogstam fruitbomen met de maatvoering 10-12 cm omtrek te gebruiken. Oude rassen zijn vaak minder ziektegevoelig. Bestrijdingsmiddelen zijn niet nodig. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Specifieke aanplantinstructie

- Hoogstambomen kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten.
- Plant daarom appelbomen minstens 10 meter uit elkaar, peren en kersen 8 meter en pruimen 6 meter uit elkaar.
- Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
- Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm bij 8 cm), Op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten), waar u de jonge boom met een brede band aan bevestigt.
- U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas bij arme grond bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.

Ad 6. Aanleg en veiligstelling struweelrand langs steilrand ten noorden van erf (176 m1 langte).

De steilrand aan de noordzijde van het perceel direct ten noorden van het erf wordt uitgerasterd. De minimale breedte van de beplantingstrook is 2 m1. Het wenselijke eindbeeld van deze kavelgrensbepanting bestaat uit een struweelrand met natuurlijke opslag van bomen en struiken. De strook wordt uitgerasterd.

6.2 Beheer

Ad 1. Hakhoutsingel

De singel wordt beheerd als hakhoutsingel. Goed onderhouden houtwallen en houtsingels bestaan uit een boom-, kruid- en struiklaag. Na ongeveer 5-6 jaar zullen de takken in de houtsingel of wal elkaar gaan raken en dient er waar nodig gesnoeid en gedund worden. Na 10 jaar is de eerste keer onderhoud noodzakelijk. De meeste houtsingels en houtwallen worden als hakhout beheerd en tussen de 10-12 jaar afgezet. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit. Bij voorkeur dient er kleinschalig gewerkt te worden waarbij niet alle singels tegelijk een onderhoudsbeurt krijgen. Om de variatie in leeftijd te waarborgen dient ieder jaar, afhankelijk van het onderhoudsinterval, een gedeelte van de singel te worden afgezet. Bij het afzetten is het in elk geval van belang dat er genoeg licht op de bodem valt om de stobben te laten uitlopen. Dat betekent vaak een vrij drastische dunning. Oude bomen blijven meestal staan, evenals bomen met holten die vaak het domein van vogels en vleermuizen zijn.

Ad 2. Solitaire zomereiken

Geen beheer, mogelijk opkronen als schade aan landbouwvoertuigen of overig verkeer ontstaat door lage takken.

Ad 3. Hoogstam fruitbomen;

Het snoeien van fruitbomen wordt al eeuwen toegepast. Het snoeien van de fruitboom in de jeugdfase wordt de vormsnoei genoemd. De vormsnoei zorgt voor een bepaald model. Wanneer dat model is bereikt volgt de onderhoudssnoei. Ook kunnen fruitbomen op verschillende manieren gesnoeid worden. Bijvoorbeeld met als doel productie of als doel het landschappelijk beeld. Landschapsbeheer Gelderland geeft basis cursussen voor het snoeien van hoogstamfruit.

Vormsnoei

De vormsnoei is vooral belangrijk bij de jonge bomen. Elke soort heeft zijn eigen specifieke vorm. Bij de appel wordt over het algemeen een bolvorm aangehouden zonder harttak. Peren vormen van nature meer een kroon met een harttak. Deze kroon krijgt meer een piramidale vorm. Nadat de fruitboom is aangeplant is het belangrijk direct de eerste vormsnoei toe te passen. Uit het gestel worden vaak niet meer dan 4 gesteltakken aangehouden, de overige takken kunnen worden weggesnoeid. Afhankelijk van de soort kunt u kiezen voor het behouden of weghalen van de harttak.

Onderhoudssnoei

Fruitbomen kunnen het beste jaarlijks gesnoeid worden. Het gaat daarbij om vervanging van minder vitaal, afgedragen vruchthout, het verwijderen van ziek hout en het verwijderen van verkeerd geplaatste nieuwe scheuten. In een regelmatig onderhouden, vitale hoogstamfruitboom zullen elk jaar nieuwe scheuten ontstaan. Een deel kan worden gehandhaafd en gebruikt als nieuwe vruchttakken. Een ander deel dient te worden verwijderd.

Ad 4. struweelrand.

De ontwikkeling de struweelrand gebeurt op natuurlijke wijze. Er worden geen bomen en/of struiken geplant. Na enkele jaren ontwikkelt zich spontaan een structuurrijke steilrand. Opgaande bomen en struiken mogen afgezet worden. Dit gebeurt gefaseerd waarbij de hogere bomen en struiken vlak boven

de grond afgezaagd worden waarna de stam weer uitloopt. Enkele bomen worden niet afgezet, deze worden als overstaanders behouden. Hierdoor ontstaat een structuurrijke struweelrand.

Bronnen:
Landschapsbeheer Gelderland.